

Nasilje nad starejšimi

TV SLOVENIJA 1, 10.06.2016, ODMEVI, 22:25

ROSVITA PESEK (voditeljica): Nasilje nad starejšimi je pri nas čedalje hujša težava. Stopnjuje se od izbruha gospodarske krize. Natančnih podatkov o tem, koliko starejših ljudi je žrtev nasilja, ni, saj do uradne prijave nasilja največkrat sploh ne pride. Najpogosteje se do starejših, so do starejših ljudi nasilni prav družinski člani. Gre pa za duševno trpinčenje, ki je velikokrat povezano z izsiljevanje denarja ali dediščine. To odkriva med drugim raziskava, ki je bila opravljena v okviru projekta Prepoznavna in obravnava žrtev **nasilja v družini**.

ALEKSANDRA TRUPEJ (novinarica): Stara mama je imela na obrazu vidno odrgnino, stari oče je okrvavljen ležal na tleh, daleč stran od njega pa so ležale bergle. Policistom je povedal, da mu je vnuk najprej na silo izmaknil bergle, nato pa ga je zbil na tla in brcal v telo. To je eden mnogih primerov nasilja nad starejšimi, ki se najpogosteje dogaja v družini.

FRANČIŠKA PREMZEL (Center za socialno delo Maribor): Prevečkrat preveč razumejo, so pripravljene potrpeti, prenesti, se zavedajo stiske mladih generacij, ki nimajo zaposlitev, ki nimajo dohodka in so pripravljene s svojimi skromnimi dohodki kar to podeliti in ostati sami.

TRUPEJ: Največkrat je v ozadju denar, starejši pa doživljajo fizično, psihično nasilje, pogosto pa so zanemarjeni.

Dr. **DUŠKA KNEŽEVIČ HOČEVAR (ZRC SAZU)**: Če imate svojega odraslega otroka, od katerega ste vi odvisni, bodisi zato, ker ste telesno ovirani ali pa, ker potrebujete neko nego, s kakšno lahkoto boste tega vašega otroka prijavi? Sram vas je, sram vas je pred ostalimi sorodniki, sram vas je pred skupnostjo. Mogoče sami sebi nočete tega priznati.

TRUPEJ: Zato je prijav malo, se pa te stopnjujejo z ekonomsko krizo.

TONE DOLČIČ (Namestnik varuhinje človekovih pravic): Potomci, ki imajo svojega ali očeta ali mamo doma v negi, mu preprečujejo, da bi zaposil za varstveni dodatek. Vendar mu preprečujejo zato, ker je posledica odobritve varstvenega dodatka vpis države z obremenitvijo na nepremičnino. Skratka potomci računajo na to, da bodo enkrat podedovali, če tako smem lahko reči, čisto nepremičnino, skratka neobremenjeno z nekim dolgom, ker bodo potem oni nekako iz tega imeli nek dobiček.

TRUPEJ: Težava je tudi v tem, da je družba do določenih oblik nasilja trpna.

Dr. **KNEŽEVIČ HOČEVAR**: Mislimo, ja, to je lahko ljubezen, izražanje neke ljubezni, ni nam vseeno, neka skrb, dejansko pa gre za elemente nasilja. Ugled skupnosti je silno pomemben, zelo je pomembno, kaj bodo sosednje rekli.

TRUPEJ: In dodaja, da je najpomembnejše, da se okolica, **zdravniki** in drugi vpleteni ne sprenevedajo, da nasilja ni, ali da to v kakršnikoli obliki ni resno dejanje.

PESEK: Dober večer, spoštovana gostja, doktorica Liljana Šprah, vodja projekta.

Dr. **LILIJANA ŠPRAH** (psihologinja): Pozdravljeni.

PESEK: Povejte nam, da ti primeri so, vemo vsi, ampak kakšna je v bistvu njihova razširjenost, kako daleč smo Slovenci že pozabili na starejše in seveda se izvaja tudi nasilje tudi v slovenskih družinah?

Dr. **ŠPRAH**: Ja, to je kar precej komplicirano vprašanje, kadar ocenjujemo dejanske razsežnosti tega pojava. Namreč uradnih statistik nimamo. Nekaj nam pomagajo lahko policijske statistike, ki na primer govorijo v letu 2014, da so imeli v obliki prijav kaznivih dejanj, ki jih lahko označimo tudi za elemente **nasilja v družini**, okrog 250 oseb.

PESEK: Ampak, da pride do policije, to je že.. Če bi ocenili tako, res čez palec, bi rekli, od vseh oblik nasilja, jih do policijskega zapisnika pride koliko, polovica, še manj?

Dr. **ŠPRAH**: Teško bi rekla, bistveno manj. To je res vrh ledene gore in se moramo zavedati, da pa je problem kljub vsemu problematičen. Zakaj? Ker se staramo kot populacija, se pravi ta izredno neugodna demografska struktura pomeni tudi večji delež starejšega prebivalstva in dolgoročno lahko pričakujemo, da se bo v tem segmentu populacije tudi dvignil ta pojav.

PESEK: Ampak kako imamo tiste ljudi, ki se zdaj srečujejo s temi starejšimi nesrečniki, nad katerimi se izvaja nasilje, recimo **zdravnike**, medicinsko osebje, sestre v domovih? Kako pa imamo njih usposobljene, so predpisani kakšni protokoli, vedo, kako ravnati v teh primerih, kaj

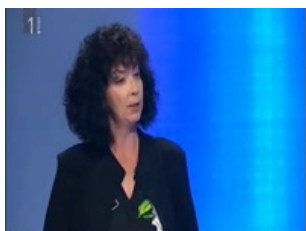

naredijo, ko srečajo takega posameznika in se jim izpove in na koncu reče, ampak lepo vas prosim, ne povejte tega nikomur, da ne bo situacija še slabša?

Dr. **ŠPRAH**: Ja, torej obstajajo uradni protokoli, tako za vse službe kot...

PESEK: Ki narekujejo recimo, če na kratko poveste..

Dr. **ŠPRAH**: Konkreten postopek, kako in koga poklicati, kako prijaviti, kako ponuditi podporo, določene informacije, kako se povezati. Namreč vedeti moramo, da zgolj ena služba ne more veliko narediti na področju obravnave in pomoči žrtvam. Da morajo nujno iskati dialog z drugimi, se pravi s policisti, s centri za socialno delo, **zdravniki**, z vsemi. Torej to povezovanje je ključnega pomena in tudi vsi protokoli pravzaprav slonijo na tem, da ko pride do prijave, da se sprožijo postopki na centrih za socialno delo, da se vključijo tudi nevladne organizacije in potem so to zelo posebni primeri, kjer je treba od primera do primera seveda načrtovati varnostne načrte, oblike pomoči in tako naprej. Seveda, kot ste omenili, tudi to je velikokrat primer, da poslušajo strokovni sodelavci, poskušajo ukrepati, ampak se počutijo tudi nemočni. Namreč prav velike želje prav na področju nasilja nad starejšimi tudi s strani žrtev ni, da se stvari uredijo. Pravzaprav ščitijo žrtve svoje svojce, saj bi bile prisiljene ukrepati pravzaprav proti svojim najbližjim. Kar je pa težko.

Dr. **ŠPRAH**: To je pa najtežje in je hkrati to tudi na nek način osebni poraz, ker priznaš, da z vzgojo, ki bi morala biti spoštljiva do starejših, sploh do svojih roditeljev, polna pomoči, nisi najbolj uspel.

Dr. **ŠPRAH**: Verjetno se tudi ta dilema pojavlja pri nekaterih.

PESEK: Kaj se danes dogaja v slovenskih družinah, kam se pomika, koliko je te kohezivnosti ostalo?

Dr. **ŠPRAH**: Ja, najbrž je tudi. Ampak se pa kar poslavljamo od teh tradicionalnih družinskih vrednot, ki jih kar naprej poslušamo, prebiramo in tako naprej. Družinska dinamika se spreminja. Drugačne zahteve ima sodobna družba tudi do družine, drugačne oblike podpore si družinski člani med seboj dajejo. Vse več je nekih servisnih storitev, kamor zaupamo otroke in nenazadnje tudi starejše. Še toliko in toliko let nazaj je v bistvu družina skrbela sama zase, zdajle ni služb, skrbi za različne potrebe družinskih članov.

Dr. **ŠPRAH**: Ampak tista Kersnikova pa še velja, ti očeta do praga, sin tebe čez prag.

Dr. **ŠPRAH**: Ja, jaz mislim, da je to še vedno ena romantična želja, ampak v resnici pa vidimo, da se ne more vedno in povsod realizirati.

PESEK: Hvala lepa, spoštovana gostja.

Dr. **ŠPRAH**: Hvala tudi vam.

